

OTDK-dolgozat

Jancsó Zoltán
BA
2013

Tematikus parkok, mint a turizmus különleges színhelyei

Theme Parks as Special Scenes of Tourism

Kézirat lezárása: 2012. dec. 28

Tartalomjegyzék

<i>1. Bevezetés.....</i>	<i>1</i>
1.1. Hipotézis	1
1.2. A Kutatás módszertana	2
<i>2. Különböző parktípusok ismérvei</i>	<i>3</i>
2.1. Az egyes parktípusok legfontosabb ismérvei.....	3
2.2. Szórakoztató park, vidámpark ismérvei	4
2.3. Élménypark, kalandpark ismérvei	5
2.7. Közös jellemzők	5
2.8. A tematikus parkok ugrásszerű népszerűsége.....	6
2.9. Központi téma szerinti parktípusok.....	6
<i>3. Hallgatói közvélemény-kutatás</i>	<i>8</i>
<i>3. Saját esettanulmányok - Bikali Reneszánsz Élménybirtok.....</i>	<i>17</i>
3.1. Bevezetés.....	17
3.2. A park „városrészei”	17
3.3. A nyitvatartásról, programokról.....	19
<i>4. A kiválasztott parkok összehasonlítása</i>	<i>20</i>
4.1. A kiválasztott parkok általános összehasonlítása	20
4.2. Összehasonlító SWOT- analízis	21
4.3. Összehasonlító STEEP- elemzés	22
4.2. Összefoglalás	23
<i>6. Irodalomjegyzék</i>	<i>25</i>
<i>7. Mellékletek.....</i>	<i>27</i>

Táblázat- és ábrajegyzék

Táblázatok:

1. táblázat: Vendégéjszakák száma tematikus parkon belül..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**
2. táblázat Disney-Land (Párizs)-ra fordítani kívánt idő: 15

Ábrák:

1. ábra: A parkok csoportosítása..... 3
2. ábra **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**
3. ábra 10
4. ábra 11
5. ábra **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**
7. ábra: 16

illusztrációk:

1. illusztráció **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

1. Bevezetés

Már fiatal turistaként lenyűgözött a tematikus parkok káprázatos világa. Leginkább a kreativitás, a sokszínűség, és a professzionalizmus tetszett meg ezekkel a parkokkal kapcsolatban. Ezek miatt határoztam el, hogy komolyabban is foglalkozzam ezekkel a parklétesítményekkel, hiszen biztosra vehettem, hogy a fény és a csillogás mögött komoly szakértelem, hatalmas anyagi, szellemi, és emberi erőforrás, valamint óriási kockázatvállalás is áll. Ami miatt az olvasó számára is érdekes lehet ez a téma: ezek a parkok világszintű vonzerők – Gondoljunk csak az Egyesült Államok két Disney parkjára (Walt Disney World Resort /Orlando, Florida/ és Disneyland Resort /Anaheim, Kalifornia/), melyekben a látogatók száma 2010-ben összesen 33 millió fő volt¹. Hogy autentikus kifejezéssel éljek, ezek valódi „number one” attrakciók. Mai fülnek szinte hihetetlenül hangzik, hogy "minden egy egérrel kezdődött" /Walt Disney/².

A számokból látható, hogy a világszintű vonzerők is, amik mellett nem haladhat el a turizmus sem, hiszen ezekhez vendégéjszakák illetve hatalmas látogatottsági számok társulnak. Tehát egy olyan üzletág ez, ahol mindig, minden „nagyban történik” és mindenki „nagyban játszik”.

A sok szerencsés adottság, és megfelelő erőforrás eredményeképpen az ilyen parkok óriási versenytársai egymásnak. Ebben a versenyben nehezebb helyzetben vannak a kisebb országok kisebb desztinációi. Úgy gondolom A kisebb célterületek parkjai turisztikai hasznosításához sok-sok egyedi ötlet és kreativitás szükséges, ezért indítást éreztem arra, hogy felfedjem az ilyen parkok sikerességének titkát – egy konkrét hazai példának saját esettanulmányán keresztül.

1.1. Hipotézis

Személyes tapasztalataim alapján az alábbi megállapításaim születtek. Ezek a megállítások alkotják a hipotézisemet

Keveset utazunk olyan helyszínre, ahol egy tematikus park is megtalálható, keveset beszélünk tematikus parkokról. Az alacsony számúnak vélt utazások (olyan desztinációba, amelyhez tematikus park is tartozik) nagy arányban európai utazások, és jellemzően

¹ www.insidethemagic.net

² www.origo.hu/kultura

családdal, családtagokkal együtt történik. Feltételezésem, hogy a technikai eszközökkel való felszereltség, modern kiegészítő, vagy főelemek is meghatározók lehetnek egy tematikus park sikerességét illetően. Ezek a költséges műszaki eszközök, vidámpark-szerű élmény-elemek véleményem szerint a siker legfőbb kulcstényezője, amely legalább annyira fontos, mint a kiváló megközelíthetőség, jó fekvés. Ez utóbbival is indokolható a világvárosok tematikus parkjainak ismertsége, népszerűsége, és forgalma.

A 2. fejezetben elemzett primer kutatások kérdéseit is úgy állítottam össze, hogy a hipotézis szakaszban tárgyalt észrevételekkel kapcsolatban érdemi válaszok áljanak rendelkezésemre, amely alapján a hipotézisem utólagos vizsgálatára is sor került.

1.2. A Kutatás módszertana

I. Szekunder irodalmak feldolgozása

II. Primer kutatások:

- Hallgatói közvélemény-kutatás
- Személyes mélyinterjú: Pék Judit (Bikali Élménybirtok)

III. Analízisek:

- S.W.O.T.- analízis
- Összehasonlító S.T.E.E.P.- elemzés

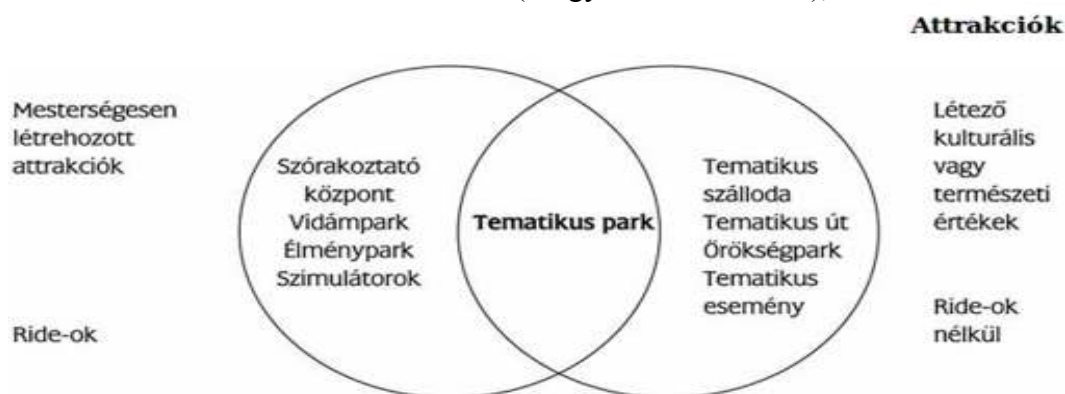
2. Különböző parktípusok ismérvei

2.1. Az egyes parktípusok legfontosabb ismérvei

Ez a fejezet a különböző parktípusok legfőbb tulajdonságainak, ismérveinek bemutatásával foglalkozik. Az ezzel kapcsolatos főbb információkat szemléletes formában foglalja össze az alábbi diagram-szerű ábra (1. ábra).

1. ábra: Parktípusok csoportosítása

Forrás: Turizmus Bulletin (Magyar Turizmus Zrt.), 2001

Amint az a diagramból is jól látszik a tematikus park egy olyan speciális parktípus, ha úgy tetszik *attrakció-ötvözet*, amely – kicsit leegyszerűsítve a lényegét – az előnyösebb, véleményem szerint turisztikailag hasznosíthatóbb elemeket kapcsolja össze, és fűzi egy központi téma köré.

Érdemes megvizsgálnunk a beszédes elnevezést is: tematikus park. Ebből a szókapcsolatból a két legfontosabb tulajdonság azonnal látszik: valami, aminek van egy meghatározott témája, valami, amit egy speciális témakörrel foglalkozik, illetve valamilyen parkszerű létesítmény, tehát az attrakció-csomag park-szerű elrendezéssel, fekvéssel rendelkezik.

Érdemes szemügyre a körökön kívüli két ellentétes „pólusokat” szembeállítva a mesterséges (művi, vagy sarkosítva akár „plasztik”) attrakciókat és a természetes (illetve kulturális, tradicionális) vonzerőket. Az előbb említett épített attrakciók célja a szórakoztatás, míg az utóbb említett elemek a kulturális és egyéb ismereteink bővítésében játszanak szerepet.

Az épített attrakciók közül természetesen a legjelentősebbek az ún. ride-ok, amelyet leginkább a következőképpen lehet meghatározni: olyan – legtöbbször magas költségű beruházás eredményeképpen létrehozott – korszerű technikával felszerelt, legtöbbször valamilyen „közlekedési alkalmatosság” formájú élmény-elemek, amelyek a kikapcsolódást és a játszva tanulást segítik, fokozzák az látogatói élményt, mindezt úgy, hogy szigorú biztonsági előírásoknak eleget tegyen mind a megépítés, mind a használat során.

Legjellegzetesebb ride-típusok: hullámvasutak, bányakocsik, csónakok, sífelvonó-szerű ülések, fülkék. Általánosságban elmondható, hogy ezek egy meghatározott körpályán mozognak.

A köröket vizsgálva látható hogy bal oldalt a szórakoztatási céllal létesült parkok helyezkednek el. Ezek például a szórakoztató központok, vidámparkok, élményparkok, szimulátorok. Jobb oldalon az alábbi létesítményeket láthatjuk: tematikus szálloda, tematikus út, örökségpark, tematikus esemény.

A két kör metszet nélküli halmazát vizsgálva hamar észrevehető, hogy a bal oldali elemek (parkok) hiányossága a központi téma, ezért hiányzik a szavak elől a tematikus előtag (pl. tematikus élménypark helyett csak élménypark). A jobb oldali elemekkel kapcsolatban pedig az attrakciók park-szerű mivolta a hiányosság.

A metszéspontban tehát olyan parkok helyezkednek el, ahol egyszerre cél a szórakozás és tanulás, valamint az attrakciók egyszerre tematikusak (központi téma), és egyszerre park-szerűek. Az ilyen parkokat tematikus parkoknak nevezzük

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a szakmán belül egyelőre még nem született egyezés a tematikus parkok definíciójával kapcsolatban, így az alábbi részben fogom feltárni azokat a kulcselemeket, amelyek Medlik 1996-ban megfogalmazott definíciójából kiemelhetők:

nagy kiterjedés; szórakoztatás; történelmi-és egyéb attrakciók; étkezési-, vásárlási lehetőségek, belépődíj, állandó helyszín; izgalmas ride-ok; meghatározott téma, nagy keresletet vonzanak, program az egész családnak, magas egy főre jutó bevételt, adott térség gazdasági fellendüléséhez hozzájárul (példaként említette: Legoland - Dánia, Santa Park - Finnország), gyakorlatilag bárhol felépíthető, rendszerint hiányzik a helyszínhez való kötődés, szükség van ride-okra.

2.2. Szórakoztató park, vidámpark ismérvei

*Szórakoztató park/ Vidámpark*³

- szabadtéri
- sokoldalú szórakozás (körhinta, céllövölde)⁴
- program az egész családnak
- aránylag magas egy főre jutó bevételt generálnak,

³ Turizmus Bulletin (Magyar Turizmus Zrt.), 2001

⁴ Dictionary of Hotel, Tourism & Catering Management 1994

- adott térség gazdasági fellendüléséhez hozzájárul
- Egyéb jelentése: bevásárló- és szórakoztató központ

2.3. *Élménypark, kalandpark ismérvei*

- modernebb
- Technológiailag fejlettebb
- dinamikusabb, izgalmasabb szórakoztató park
- attrakciókat felvonultató

2.4. *„Vízi vidámpark”, Aquapark, Aquaworld ismérvei*

- elsősorban vizes attrakciók
- különböző típusú csúszdák, medencék - ra épülő szórakoztató park
- vízi show-műsorok

2.5. *Örökségpark*

- turisztikai létesítmény ahol a központi téma egy ország történelmi/ kulturális öröksége⁵
- olyan turisztikai attrakció, amelynek alapja egy terület természeti vagy kulturális örökségének valamely összetevője⁶
- Lényegi elem: kulturális, történelmi vagy természeti *érték, hagyományok*
- örökség-érték megléte,
- Elválaszthatatlan a helyszíntől (vonzereje csökkenne)
- bemutatni, prezentálni (megfelelő interpretációs. szemléltető módszerek),
- elsődleges attrakcióként szolgál
- köré épülhetnek a látogatók által igényelt szolgáltatások.
- nem feltétlenül van szükség látványos kiegészítő attrakciókra (hullámvasút)

2.7. *Közös jellemzők*

2.7.1. *A szórakoztató park, élménypark közös jellemzői*

- a létesítmények nem szükségszerűen függenek az adott terület kulturális és természeti örökségétől,
- hiszen mesterségesen is létrehozhatók.
- a látogatók elsősorban kikapcsolódást, szórakozást keresnek,
- igényeik kielégítésében pedig nagy szerepük van a ride-oknak.

⁵ Dictionary of Hotel, Tourism & Catering Management 1994

⁶ Harris & Howard (1996) definíciója alapján

- Ride-ok meghatározása (saját megfogalmazásban⁷): Olyan technikai eszközök, amelyeknek célja a park bemutatása, valamint a látogatói élmény fokozása. Ilyen ride-ok jellemzően hullámvasutak, kisvasutak, bányakocsik, illetve egyéb speciális járműre, vagy egyéb alkotásra hasonlító eszközök, amelyek esetében kulcsfontosságú a biztonság kérdése, valamint a beruházáshoz szükséges nagy mennyiségű pénzforrás.

2.7.2. örökségparkok, tematikus utak közös jellemzők

- a tematikus események (csata újrajátszása; középkori lakoma felidézése),
- valamilyen kulturális, történelmi, természeti örökség-értéken alapulnak,
- Ez egyúttal az attrakció központi témáját is jelenti,
- a látogatók igényei között: szórakozás mellett tanulás
- Ezekre az attrakciókra nem jellemző a ride-ok alkalmazása.

2.7.3. Tematikus parkok

- A két létesítménytípus ötvözése,
- alapvetően mesterségesen kialakított attrakciók,
- amelyek olyan központi témával rendelkeznek, amely kapcsolódhat:
- az adott terület örökségéhez,
- lehet független is.
- A tematikus parkok vendégeinek igényei között rendszerint a szórakozás a meghatározó,
- fokozatosan erősödő trend a szórakozva tanulás utáni vágy.
- A park népszerűségét a ride-ok minősége, választéka jelentősen befolyásolja.

2.8. A tematikus parkok ugrásszerű népszerűsége

- a kezdeti időkben/1960-1970/
 - 1980: évi 125 millió látogató, a különböző parkok látogatottsága folyamatosan nő
 - Fr.o.: Bagatelle 1955; La Mer de Sable 1963
 - N.o: Phantasialand 1967; Europa Park 1968; Dánia: Legoland 1968
 - Olasz.o.: Gardaland 1975; Angla: Thorpe Park 1979; Igazi népszerűség: 1980-tól

2.9. Központi téma szerinti parktípusok

2.9.1. mesefigurák és rajzfilmhősök

(Disney, Parc Astérix)

2.9.2. állatvilág

(Busch Gardens, Disney)

⁷ Turizmus Bulletin, 2001

2.9.3. jövő

(Futuroscope, Discoveryland (Disneyland))

2.9.4. filmek

(Warner Bros, Universal Studios)

2.9.5. egzotikus tájak és hangulatok

(Kína, Mexikó)

2.9.6. idegen kultúrák

(Terra Mítica, Europa Park)

2.9.7. híres épületek másolatai

(Splendid China, Legoland)

2.9.8. vízi, tengeri élővilág

(Sea World, Wet'n Wild)

2.9.9. kaland

(Islands of Adventure, Universal Studios)

2.10. A siker feltételei:

- Jó témaválasztás, „játszva tanítás”
- Pihenés, relaxáció, gyors áthaladás
- Helyszín, éghajlat
- Technológia, biztonság
- Szállodakapacitás (!)
- Előnyök:
 - bárhol felépíthető
 - elsődleges attrakcióként
 - turisztikai létesítmény
 - Szolgáltatások

2.10.1. külföldi tematikus parkok

Miért a Disney? (Orlando, Anaheim, Paris, Tokio)

Látogatók száma (2010): U.S.A.: 33 millió fő; „Nr.1” Attrakció

- Érdeemes megjegyezni, hogy a Walt Disney cég, illetve a Walt Disney nevet használó tematikus parkok (pl.: Disneyland Paris, Walt Disney World Resort)

3. Hallgatói közvélemény-kutatás

3.1. A közvélemény-kutatásról

A tematikus parkok kínálatára vonatkozó főbb tudnivalókat, legfontosabb információkat tárta fel az előző fejezet (2. fejezet). Azonban azt is tudnunk kell, hogy minden turisztikai attrakció sikerességének egyik legfontosabb feltétele (ez a tematikus parkokra fokozottan érvényes), hogy a kínálat találkozzon a piaci igényekkel, kereslettel. Annak érdekében, hogy felmérjem a tematikus parkok keresletére vonatkozó aktuális piaci trendeket, készítettem egy saját kutatást, melynek célja volt feltárni a potenciális látogatók utazási attitűdjét, különös hangsúlyt fektetve a tematikus parkok látogatására. Ebben a közvélemény-kutatásban lehetőségem nyílt megismerni a jövő világutazóinak utazási szokásait, mindezt úgy, hogy a felmérésben részt vett hallgatók 60%-a turizmus-vendéglátás BA szakos egyetemi hallgató. Ez a felmérés tehát a jövő turisztikai szakembereinek utazási hozzáállását is tükrözi.

A kérdéseim az alábbi hipotézisekre (alhipotézisek) épültek:

„Magyarországon viszonylag keveset beszélünk tematikus parkokról.”

„Kevesen látogatunk – főleg Európán kívüli - tematikus parkba.”

„Családi nyaralásokon kívül alig teszünk látogatást tematikus parkban.”

„Nem töltünk el vendégéjszakát az egyes parkok szállodáiban.”

„Szívesen kipróbálnánk az élményszerzés ezen különleges módját”.

Az eredmények (amelyeket a 3.2., 3.4., 3.5., ... 3.10. ábra szemléltet) tárgyalása előtt érdemes szemügyre vennünk a kitöltők néhány általános statisztikai adatait, ezek a következők:

Összes kitöltő: 267 fő (Férfi: 50 fő, Nő: 217 fő)

Turisztikai képzésben részt vett/ részt vevő kitöltők: 160 fő

Átlag életkor: 24,1 év

Földrajzi „eloszlás”: alapvetően győri egyetemi hallgatók

Felmérés időtartama: 2011.09.30.-tól 2011.10.25.-ig

Technikai források: www.kerdoivem.hu, neptun 3r, www.facebook.com közösségi oldal

3.2. A tematikus parkok megjelenése a mindennapi szóhasználatban

Az első kérdéssel azt akartam felmérni, hogy vajon szóba kerül-e a mindennapi életben az a szóösszetétel, illetve szakkifejezés, hogy tematikus park. A kérdés a következő volt: Az első kérdés a következő volt: „Hallottál-e már tematikus parkokról?”

A kérdésre kapott válaszokról szemléletes formában az 1. ábra számol be.

1. ábra: A tematikus parkok megjelenése a mindennapi beszédben

Forrás: saját forrás, hallgatói közvélemény-kutatás, 2011

1. Hallottál-e már tematikus parkokról?

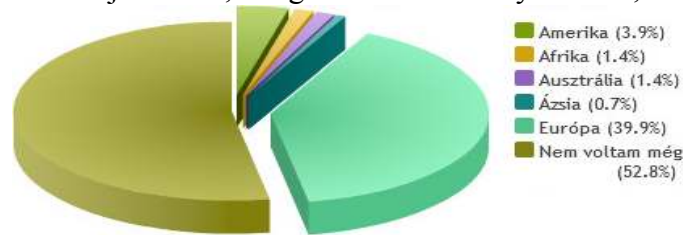

- A legtöbb hallottak már a tematikus parkokról (~58%), ez azt jelenti, hogy szóba került legalább egyszer a mindennapi szóbeszédben ez a szakkifejezés.
- Ismerve, hogy a kitöltők 60 %-a turisztikai képzésben tanult, vagy tanul jelenleg is, ez az arány nagyjából azt mutatja, hogy a tárgykörben – turisztikai tanulmányokból kifolyólag – érintett embereken kívül alig beszélünk tematikus parkokról. A 3.1. pontban tárgyalt (sorrend szerint első) alhipotézis, miszerint „Magyarországon viszonylag keveset beszélünk tematikus parkokról” tehát megállta a helyét - a felmérés alapján.
- Az eredmény lehetséges okai – saját gondolatok és tapasztalatok alapján:
- maga a *tematikus* szót ritkán használják az emberek, helyette konkrétabb megnevezéseket használnak az egyes parktípusokra, például *mesepark*, *történelmi park*, *fantáziapark*... stb.
- vagy a parkokat a *konkrét* (sokszor egy márkanévvel fémjelezett) *nevükön* hívják: Disneyland (Paris), LegoLand, Hello Kitty Theme Park - nem mindig tudatosul bennük, hogy a központi téma miatt már *tematikus parknak* nevezhetők, vagy ha igen, nem teszik a *park* „elé” a *tematikus* szót (Disney tematikus Park).
- gyakorta a kalandpark, vagy a vidámpark szóhasználattal élnek (például egy *nyaralás* elmesélése során), ami az érthetőséget ugyan nem befolyásolja, azonban ezek szakmailag pontatlan, téves megnevezések.

3.2. A tematikus parkok látogatottsága földrészek szerint

Azt már megtudtuk, hogy a hétköznapiak során mennyire kerül elő a tematikus parkok világa, legalábbis a *tematikus park* megnevezést használva (lásd még: 3.1. fejezet). A második kérdésben már a tematikus parkok konkrét (kimutatható) népszerűségét is vizsgálni akartam, ezért a múltbeli (megvalósult) látogatásokra kérdeztem rá. A kérdés tulajdonképpen összevont kérdés volt, hiszen arra is választ kaptam, hogy egyáltalán jártak-e tematikus parkban, anélkül hogy ilyen kérdést konkrétan feltettem volna. A kérdés a 2. fejezetben tárgyalt Medlik-féle definíció ismertetése után a következő volt: „Melyik földrészen voltál tematikus parkban?”. A kapott eredményeket szemléletes formában a 2. ábra mutatja be.

2. ábra: A tematikus parkok látogatottsága földrészek szerint
 Forrás: saját forrás, hallgatói közvélemény-kutatás, 2011

- A válaszadók körülbelül 53%-a (141 fő, 52,8 %) nem volt még tematikus parkban.
- Ez azt jelenti, hogy a felmérésben részt vett emberek 47,2%-a (126 fő) már tett látogatást központi témájú parklétesítményben. Majdnem ugyanannyian jártak tehát tematikus parkban, mint ahányan – a konkrét szóösszetételes megnevezést (szakkifejezést) használva – hallottak róla, az arány: 81,3 %
- A legtöbb kitöltő (körülbelül 40 %) Európában található parkot látogatott meg (kerekítés nélkül: 39,9 %)
- Ez azt jelenti, hogy alig néhányan tettek látogatást amerikai, afrikai, ázsiai, vagy ausztráliai „témaparkban”.
- A számadatokból az is látható, hogy mindössze tíz fő (3,9 %) járt amerikai tematikus parkban, ez az eredmény ugyan háromszor több látogatót jelent – a felmérés alapján – a többi Európán kívüli kontinenshez viszonyítva. Ennek egyik lehetséges oka, hogy a válaszlehetőségek között nem szerepelt Közép-Amerika, illetve Dél-Amerika, a másik lehetséges oka pedig a két amerikai Disney tematikus park (lásd: *1 fejezet /Bevezetés/*, legelső bekezdése)

3.3. Tematikus parkok látogatása kísérő társak szerinti csoportosításban

A kérdésem mozgatórugója a *3.1. fejezetben* is tárgyalt következő (harmadikként tett) alhipotézis volt:

„Családi nyaralásokon kívül alig teszünk látogatást tematikus parkban”. Annak érdekében, hogy kiderítsem, vajon igaz-e a hipotézis, az alábbi kérdést tettem fel a hallgatóknak: „Kivel látogattál el az adott tematikus parkba?” A kérdés eredményeit különböző színek jelölésével, és kördiagram-szerű elrendezésben a *3. ábra* tárja fel.

3. ábra: Tematikus parkok látogatása kísérő társak szerinti csoportosításban
 Forrás: saját forrás: hallgatói közvélemény-kutatás, 2011

- Ha azoknak az embereknek a számát, akik már jártak tematikus parkban összeadjuk (= 118 fő), és ezt a számot tekintjük 100 %-nak, akkor az alábbi megállapításokat tehetjük:

- Azok közül, akik már voltak tematikus parkban, a kitöltők 68,9 %-a, azaz 184 fő látogatott el családdal, vagy valamelyik családtaggal. (Családdal: 37,4 %; családtaggal: 17 %, párjával: 14,5 6 %)

- Adott tematikus parkban *látogatást tett* kitöltők közül 54 fő (20,4 %) vett részt egy ilyen „park-felfedezésen” valamely barát (vagy barátok) kíséretében

- Ennek lehetséges okai a következők:

- A 2.1. fejezetben található 1. ábra is mutatja (parktípusok csoportosítása), hogy a tematikus parkok két legfőbb tulajdonsága: a szórakoztatás, és a tanulás. E két tényező ötvözetéből (játszva tanulás) a kikapcsolódás, szórakoztatás, élményszerzés jelenti a tematikus parkok valódi lényegét (mintegy esszenciáját) a gyakorlatban – keresleti oldalról nézve, a felmérés eredményei alapján. Ez okból kifolyólag – vagy akár azt is mondhatnánk: ennek ellenére - nem üzletemberként veszünk részt egy ilyen programban, és nem a vállalatunk többi dolgozójával együtt (például csapatépítő program), hanem barátainkkal, szeretteinkkel. Ez lehet az oka annak, hogy a többi százalékos arányhoz képest a munkatársakkal utazókra csak 2,7 %-os „tortaszelet” jut.

3.4. A legnépszerűbb parkon belüli vonzerők főbb kategóriák szerint

Az előző kérdésekben (bővebben: 3.2. és 3.3. fejezet) a tematikus parkok látogatásával kapcsolatos alapvető trendekkel foglalkoztam. Ezek a kérdések azonban nem adtak választ arra, hogy miért is látogatunk tematikus parkba, illetve, hogy mit keresünk leginkább az ilyen létesítményekben. Annak érdekében, hogy ezt kiderítsem, az alábbi rövid kérdés megválaszolására kértem őket: „Mi tetszett a parkban a legjobban?”. A kapott eredményekről az 1. táblázat, valamint az azt követő elemző szakasz számol be részletesen.

1. táblázat: Legnépszerűbb parkon belüli vonzerők (saját szerkesztés)

Forrás: saját forrás: hallgatói közvélemény-kutatás, 2011

<i>vonzerők egy tematikus parkban</i>	<i>válaszok száma</i>	<i>oszlopdiagram</i>	<i>százalék</i>
ride-ok	35		29,7 %
szolgáltatások	23		19,5 %
természeti környezet	19		16,1 %
ember-alkotta elemek	17		14,4 %
elsajátítható ismeretanyag	12		10,2 %
társaság	7		5,9 %
tiszta levegő	5		4,2 %
szálláslehetőségek	0		0 %
összes válasz	118		100 %

3.5. Extrém típusú ride- ok kedveltsége

A kérdés a következő volt: „Mennyire kedveled a hajmeresztő típusú ride-okat?”

A ride-ok fogalmának megismerésének érdemes elolvasni a *2.1. fejezet* ötödik bekezdését.

Annak érdekében, hogy tisztázzam, mit értek hajmeresztő típusú ride-ok alatt, az alábbi kulcsszavakból álló definíciót osztottam meg velük:

- meredek pályán haladó
- fejjel lefelé is közlekedő
- ijesztő hatású
- bátorságot próbára tevő
- hangulatot szélsőséges irányokba elmozdítani képes ride-ok

Ebben a feladatban a válaszaikat úgynevezett *értékelő skála* segítségével adhatták meg, ahol az *1 pont* azt jelenti: egyáltalán nem, *7 pont*: teljes mértékben. A kapott eredményt a 4. ábra foglalja össze.

4. ábra: Hajmeresztő típusú ride- ok kedveltségi foka

Forrás: saját forrás: hallgatói közvélemény-kutatás, 2011

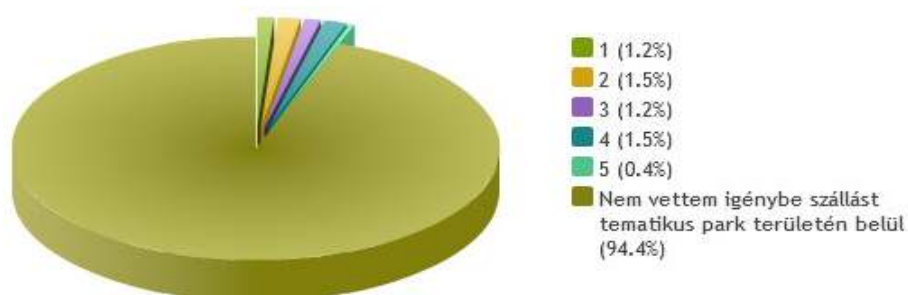
- Eredmény: 4.32
- Ez azt jelenti, hogy közel „kétharmados” (61,7 %) népszerűségnek örvendenek az extrém típusú ride-ok
- A kapott eredmények lehetséges okai a következők:
- Alapvetően fiatalok körében végeztem a kutatást, átlagéletkor: 24,1 év

- A magyar emberek – a felmérésben részt vett győri hallgatók attitűdjén keresztül így tapasztaltam – nyitott gondolkodású, a különlegességeket kedvelő, a szokatlan dolgokat kipróbálni akaró, (autentikus, fiatalos szóhasználatával élve:) „bevállalós” emberek
- Egy szintén fontos dologra is rávilágít a felmérés: vonzó tényezők lehetnek a ride-ok, de mindenképpen előnyös – a sokoldalú kínálat megvalósítása okán – ha különböző, akár extrém típusú ride- okat is magáénak tudhat egy park. Természetesen, ahogy ezt a 2.1. fejezet ötödik is említi fontos a biztonság kérdése, illetve megjegyzendő, hogy a biztonságérzet kérdése is, hiszen egy park számára fontos, hogy a látogatók pozitív élményekkel gazdagodjanak.

3.5. Vendégéjszakák száma tematikus parkon belül

Ebben a felmérésben az alábbi kérdéseket tettem fel a hallgatóknak: „Vettél-e már igénybe szállást tematikus park területén belül, ha igen, hány éjszakát”

5. ábra: Vendégéjszakák száma tematikus parkon belül
Forrás: Saját forrás, primer kutatás: hallgatói kérdőív, 2011

94.4 % Nem töltött el vendégéjszakát tematikus parkon belül

3.6. Tematikus park önálló vonzerőként

Az alábbi kérdést tettem fel a hallgatóknak: „Mennyire kedveled a hajmeresztő típusú ride-okat?” A válaszokat az 1 ponttól 9 pontig terjedő értékelő skálán lehetett megadni (Minimális pontszám: 1, maximális pontszám: 9). Az eredményeket szemléletes formában a 6. és 7. ábra mutatja be

6. ábra: Tematikus parkok, mint önálló vonzerők (oszlopdiagram)
Forrás: Saját forrás, primer kutatás: hallgatói kérdőív, 2011

7. ábra: Tematikus parkok, mint önálló vonzerők (vonaldiagram)
 Forrás: Saját forrás, primer kutatás: hallgatói kérdőív, 2011

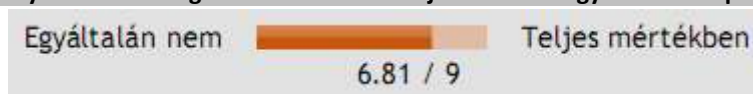
- Az eredmény, amely azt mutatja, hogy egy tematikus parkmennyire lehet önálló vonzerő: 6.34 pont (maximális: 9 pont)
- Tehát hetven százalékban (70,4 %) önálló attrakciónak tartják ezeket a parkokat
- Leggyakoribb válasz: 7 pont (67 fő), második leggyakoribb válasz: 9 pont (46 fő), harmadik leggyakoribb válasz: 6 pont (39 fő)

2.8. Tematikus parkok, mint kiegészítő attrakciók

Az előző kérdésem alapján azt is célom volt felderíteni, hogy vajon kiegészítő vonzerőként mennyire állnák meg a helyüket a tematikus parkok adott célterület esetében. Hogy választ kapjak erre, az alábbi kérdést tettem fel a kitöltőknek: „Mennyire tartasz kiegészítő attrakcióként jelentősnek egy tematikus parkokat?”

A kapott eredményeket a 8. ábra mutatja be oszlopdiagram formában, amelyet – a megfelelő szemléltetés kedvéért – a 9. ábra is részletesen bemutat vonaldiagram segítségével ábrázolva az egyes válaszok gyakoriságát.

8. ábra: Tematikus parkok, mint önálló vonzerők (oszlopdiagram)
 Forrás: Saját forrás, primer kutatás: hallgatói kérdőív, 2011
Mennyire tartasz kiegészítő attrakcióként jelentősnek egy tematikus parkot?

9. ábra: Tematikus parkok önálló vonzerőként
 Forrás: Saját forrás, primer kutatás: hallgatói kérdőív, 2011

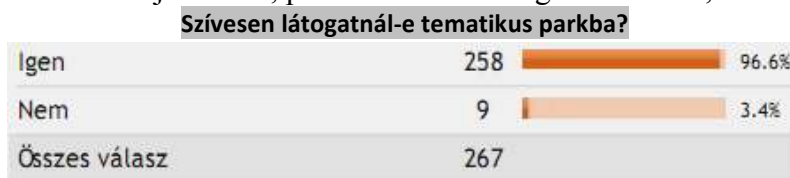
- a maximálisan adható 9 pontból a legtöbben 9 pontot adtak (59 fő)
- a második legtöbben 8 pontra értékelték (52 fő)
- a harmadik helyen gyakoriság szerint a 7 pont áll (48 fő)
- az eredmény átlagosan 6.81 pont a maximálisan adható 9 pontból
- ez azt jelenti, hogy átlagosan 75, 7 %-ban egyetértenek azzal, hogy egy tematikus park jó kiegészítő attrakció (5,3 %-kal kedvezőbb érték született, mint a 2.7. fejezetben feltett kérdés esetében: Mennyire tartasz egy parkot önálló vonzerőnek?)

2.9. Látogatási szándék egy ilyen parkot illetően

A „Szívesen látogatnál-e tematikus parkba?” című kérdést tettem fel a hallgatóknak.

Az eredményeket a 10. ábra foglalja össze.

10. ábra: Tematikus parkba történő látogatási szándék
Forrás: Saját forrás, primer kutatás: hallgatói kérdőív, 2011

- A kitöltők 96,6 százaléka szívesen látogatna tematikus parkba, ez 258 főt jelent
- A parkok nagyon népszerűek, kedveltek, és az utazási kedv is magas.
- Úgy gondolom, ha ehhez az utazási kedvhez megfelelő belföldi kínálat társul (megfelelő közlekedési- és egyéb feltételekkel), akkor Magyarország is egyre több olyan utazó számára lehet vonzó (természetesen belföldi turistákat is értve ezalatt), akik tematikus parkokat keresnek.

2.10. Disney-Land (Párizs)-ra fordítani kívánt idő:

Megkérdeztem a kitöltőktől azt is, hogy mennyi időt szánnának (hány órát vagy napot) a párizsi Disney-Land meglátogatására. Mivel ez az egyik legismertebb európai tematikus park (Disney márkanévvel), ezért biztosan hallott már erről rokonoktól, ismerősöktől, akik már voltak ebben a parkban. Elgondolásom szerint ez alapján már egyénileg meg tudják határozni a kitöltők a látogatás időtartamára vonatkozó előzetes szándékaikat. A felmérés eredményét a 2. táblázat ismerteti.

2. táblázat: A párizsi Disney-Land látogatására fordítani kívánt idő (saját szerkesztés)

Forrás: Saját forrás, primer kutatás: hallgatói kérdőív, 2011

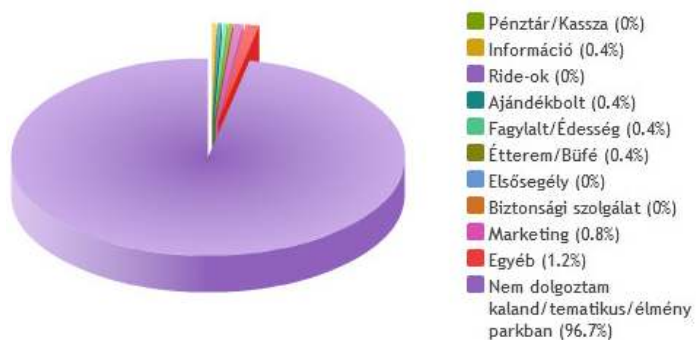
Eltölteni kívánt idő	Válaszok száma	Százalék	Ábrázolás
3 óra	13	4,9 %	
4 óra	5	1,9 %	

5 óra	16	6 %	
6 óra	28	10,5 %	
7 óra	6	2,3 %	
8 óra	18	6,8 %	
9 óra	5	1,9 %	
10 óra	7	2,7 %	
1 nap	99	37,1 %	
2 nap	36	13,5 %	
3 nap	34	12,8 %	
Összes válasz:	267	100 %	

2.10. Tematikus park, mint munkavégzési helyszín

Kevesen dolgoztak/ dolgoznának
tematikus parkban
(3,3 %)

1. ábra:

3. Saját esettanulmányok - Bikali Reneszánsz Élménybirtok

3.1. Bevezetés

- Magyarország első tematikus élményparkja.
- Életre kelti a középkori Magyarországot - időutazás
- Mesterek, színészek, lovasok, íjászok, madarászok,
- 7,5 hektár; 35 építmény
- műhelyek, boltok, vendéglátó egységek
- látogatható: egész évben. Komplett családi, interaktív programok
- Sok szolgáltatás csak hétvégén elérhető

3.2. A park „városrészei”

3.2.1. Középkori falu

- Attrakciók, amelyeket kínál:

Kosárfonás, Agyagozás, korongozás, írókázás

- kemencében sütés (lepény), vaj köpülés, lekvárfőzés, kóstoló
- Állatsimogató
- A három parasztház
- kosárfonó, fazekas, kovácsmester
- Túloldalt: a Zöld Diófa Csárda
- faluvégi vízimalom

3.2.2. Óváros

- 8 mesterember ; színészek és animátorok által előadott vásári komédiák; Madaras színpadon és a Lovagi küzdőtéren napi két alkalommal egy-egy komplett előadás
- Műhelyek, apródok, sikátorok
- A déli kapu tövében : szobrászműhely, a vele szemben :városi pékmester.
- Mellette a mézeskalácsos ház; egy utcányira: A szabó, a fafaragó és az ékszerkészítő
- A szorosán épült házak
- kockaköves utcák, civakodó-békülő polgárok és jóasszonyok

- Fogadó: szakácsremek
- Gyöngyfüzés, reneszánsz ékszerek
- Mézeskalács készítés
- Hétpróbás apródképzés

3.2.3. Lovagi Küzdőtér/ Lovagterem

Ez az élménybirtok leglátványosabb állomása

Attrakciók, amelyeket ez a helyszín kínál:

- korabeli *lovagi tornákat*, látványos *csatajeleneteket*
- ügyességi *lovasbemutatókat*
- A palota épületében kapott helyet a 300 fős lovagterem, ahol vendégeink hétvégenként műsoros lovagi vacsorákon vehetnek részt főúri hangulatban...
- A városfalon kívül, az északi kapun túli
- sátoztáborban
- fegyveres vitézek űzik harci játékaikat
- egyik leginteraktívabb helyszín – próbára tehetjük magunkat:
- Ügyességi játékok; Katonai tábor; Vásári forgatag; Játsoztér
- 6. Madaras Színpad
testközeli csodálhatjuk meg a ragadozó madarak ügyességét és kapcsolatteremtését az emberekkel
- ismeretterjesztő programok keretén belül mutatjuk be a madarak tulajdonságait és faji jellemzőit
- hagyományörzés, a madárröptetés, mint művészeti tevékenység “gondúzó szórakozás”
/Balassi Bálint/
- szakszerű ellátás összehangoltan a természetvédelemmel
- (Tervek: környékbéli madárállomány mentése, szaporítása)
- 2011- es programok, nyitva tartás

3.2.4. Főtér

„A városfalon kívül, az északi kapun túl”

Kínált attrakciók:

- sátoztáborban
- fegyveres vitézek űzik harci játékaikat
- egyik leginteraktívabb helyszín – próbára tehetjük magunkat:
- Ügyességi játékok; Katonai tábor; Vásári forgatag; Játsoztér

- 6. Madaras Színpad
testközelből csodálhatjuk meg a ragadozó madarak ügyességét és kapcsolatteremtését az emberekkel
- ismeretterjesztő programok keretén belül mutatjuk be a madarak tulajdonságait és faji jellemzőit
- hagyományörzés, a madárröptetés, mint művészeti tevékenység “gondúzó szórakozás”
/Balassi Bálint/
- szakszerű ellátás összehangoltan a természetvédelemmel
- (Tervek: környékbeli madárállomány mentése, szaporítása)
- 2011- es programok, nyitva tartás

3.3. A nyitvatartásról, programokról

- kedd, csütörtök, szombat: 11-18 óra
- Vasárnaponként: 11-16 óra
- Program: kézműves műhelyek, játékok, lovas, madaras előadás a vendéglétszám függvényében.

3.4. Csomagajánlatok:

- *Birtok titkok nevű csomag:*
- Körbevezetés az Élmenybirtokon kísérelve (Nincs lehetőség közben: a mesterségek kipróbálását és a vásárlást).
- Utána 20 perces lovas edzés, svédasztalos ebéd a kastélyszálló éttermében, majd fürdés a Fürdőházban és a szabadtéri medencében.
- Ár: 5.900 Ft/fő. Fürdőzés nélkül : 3.900 Ft/fő.
- Előzetes szombaton 18 óráig .
- *Vasárnap a park csak a Birtok titkok csomag igénybevételével látogatható.*
- 2011. nov 1-től dec 18-ig: csak szombat, 10óra-15óra
- Változhat a nyitva tartás az időjárás miatt: az érkezés reggelén érdeklődni kell telefonon

4. A kiválasztott parkok összehasonlítása

4.1. A kiválasztott parkok általános összehasonlítása

Ebben a fejezetben a Puchner Reneszánsz Élmenybirtok és a Camelot Theme Park általános tulajdonságait tárom fel táblázatos formában, feltárva a hasonlóságokat, eltéréseket. Ezeket a főbb tudnivalókat a 3. táblázat foglalja össze illetve tárja fel.

3. táblázat: A Puchner Élmenybirtok és a Camelot Theme Park általános összehasonlítása (saját szerkesztés)

Forrás: Primer forrás: Mélyinterjú Pék Judittal, Élmenybirtok honlapja, Camelot Park honlapja, 2011

Téma	Bikali Élmenybirtok Középkori mindennapok,	Camelot Theme Park Lovagi, történelmi, királyi, legendák
Alapítás éve	2010	1983
Helyszín	Dombóvától 16 km	Prestontól 45 km-re
Méret	7,5 hektár = 0.075 km ²	57 hektár = 0.57 km ²
Belépődíj	Diák: 2.100,- Felnőtt: 2.950,- Családi: 7.200 – 10.600,- Ft	1 fő: 6.800 Ft 4 fő: 19.000 Ft
Különleges programok	Birtok titkok csomag, 7 próbás játékok műsorok, sütés	Minigolf, go-kart
Ride-ok	-	Hullámvasútak, bányakocsi, csónak, körhinta
Szálláslehetőség	Puchner kastélyszálló	Park Hall Hotel
Étkezési lehetőség	Csárda, Fogadó, Lovagterem	Gyorséttermek : gyorsételek
Megközelíthetőség	Autó, ritka a közvetlen buszjárat, vonat csak Dombóvárig megy	Lancashire
Kiemelt nap	vasárnap	nincs

4.2. Összehasonlító SWOT- analízis

	<i>Választott Tematikus Parkok</i>	
	<i>Puchner Reneszánsz Élménybirtok</i>	<i>Camelot Theme Park</i>
<i>Erősségek</i>	Egyedülálló Közép-Európában	57 hektár (Élménybirtok:
	Európai Uniós támogatás (fél	Kedvező ár/érték- arány
	Kedvező ár/érték arány	Ride-ok
	Autentikus környezet, szolgáltatások	Fejlett infrastruktúra (autópálya: 12 km)
	Két kastélyszálló	Fejlett gazdasági környezet
	Folyamatosan növekvő látogatottság - 97.000. fő (2012)	660.000 látogató (2010)
	Növekvő tartózkodási idő: 2 éjszaka → 3 éjszaka	
	Autópályák (M6, M7) közelsége	
	Folyamatos fejlesztések, bővítések	
<i>Gyengeségek</i>	Elmaradott térség	Télen zárva
	Rossz infrastruktúra (M6: 50 km)	Témához nem illeszkedő
	Ride-ok hiánya	Honlap csak részben érhető
	Időjárás- függő kínálat	
	Küldőterület: 3 régió (Dél-	
	Külföldi turisták aránya: 3-5 %	
	Elmaradott térség	
	Rossz infrastruktúra (M6: 50 km)	
	Ride-ok hiánya	
	Időjárás- függő kínálat	
	Küldőterület: 3 régió (Dél-	
	Külföldi turisták aránya: 3-5 %	
<i>Lehetőségek</i>	Újabb bővítések, beruházások	<u><i>Lehetőségek</i></u>
	Infrastruktúra-fejlesztés	Újabb bővítések
	Ride-ok	Beruházások
		<i>Újabb ride-ok</i>
<i>Veszélyek</i>		Igény csökkenése (kultúra
		Versenytársak térnyerése
		A kevert típusú parkok
		Szélsőséges időjárás

4.3. Összehasonlító STEEP- elemzés

	<i>Választott Tematikus Parkok</i>	
	<i>Puchner Reneszánsz Élménybirtok</i>	<i>Camelot Theme Park</i>
Társadalmi	Alacsonyabb diszkrecionális jövedelem	Magasabb diszkrecionális jövedelem
Technikai/ Technológiai	Fejletlen infrastruktúra	Fejlett infrastruktúra
Gazdasági	Forint: ingadozóbb, gyengébb fizetőeszköz, mint az angol font	Angol font: stabilabb fizetőeszköz
Természeti	Alapvetően kellemes klíma, de „szeszélyes” időjárás	
	Száraz, forró nyár, Egyéb időszakok: hideg, zord	Egész évben sok eső, szél, Alapvetően: hűvös, hideg, zord
Politikai	Támogatások: 50 % Európai Unió forrás	

4.2. Összefoglalás

Ebben a tanulmányban a tematikus parkokkal, mint a turizmus különleges színterével foglalkoztam. Feladatomban tekintettem, hogy feltárjam az egyes ilyen park-típusú létesítmények mint különleges élményszerzési vonzerők - főbb ismertetőjegyeit, és bemutassam ezek különböző típusait.

A dolgozat témájával kapcsolatban végzett kutatásaim során örömmel tapasztaltam, hogy Magyarország is rendelkezik egy ritka és különleges tematikus parklétesítménnyel. Ráadásul olyan, ami egész Közép-Európában egyedülállónak számít. Ez a park – ahol testközelből élhetjük át Magyarország középkori mindennapjait, minden tekintetben autentikus kínálati elemekkel – Dombóvártól 16 km-re, a nyolcszáz fős Bikal településen található, beszédes neve pedig: Reneszánsz Élménybirtok (Puchner Reneszánsz Élménybirtok)

Saját esettanulmányok alapján arról is meggyőződhettem, hogy a Reneszánsz Élménybirtok, és a parkon belül található négycsillagos Puchner kastélyszálló rövid idő alatt nagy sikerre tett szert a turisztikai piacon. Ezt kitűnően bizonyítja, hogy a park 2012-ben elérte a közel 97.000 fős látogatottsági számot, Bikal település pedig 2011-ben a dél-dunántúli régió harmadik legfrekvenciáltabb településévé vált.

Fontosnak tartottam, hogy ezt az attrakciót összehasonlítsam egy nyugati, nagy múltra visszatekintő szintén tematikus parkkal. A történelmi és lovagi központi téma miatt egy brit tematikus parkkal (Camelot Theme Park) történő összehasonlítás mellett döntöttem – A Gyalog Galopp című sikerfilmmel kapcsolatos asszociációim alapján. Ez az 1983-ban épült észak-angliai park az angol lovagkort hozza közelebb a látogatóhoz, ahol a hagyományokhoz és a modern szórakozáshoz kapcsolódó lehetőségek sajátosan keverednek. Vizsgálódásaim során felismerhetővé vált a kontraszt bizonyos kérdéseket illetően – például a megközelíthetőség, a közlekedési infrastruktúra, a kínálat halmozottan sokszínű mivolta (hullámvasút-negyed) – a Camelot Theme Park javára. A Reneszánsz Élménybirtok versenyelőnyeit is meghatároztam, ezek a következők: a központi témához teljesen illeszkedő szálláshely (Puchner kastélyszálló) és étkezési helyszínek (Lovagi Étterem), valamint program-lehetőségek (íjászat, sólyomvadászat, lovagi bemutatók). Ezek az előnyök kulcselemként jelennek meg a piaci versenyben.

A hipotézisem helyessége, miszerint a hétköznapi életben (például beszédtemaként) alig jelenik meg a tematikus parkok világa - az egyetemi hallgatók (mint a jövő világutazói) körében végzett kutatásom alapján - beigazolódást nyert. Ezt az eredményt szerencsére ellensúlyozza az a tény is (amelyet saját esettanulmány is bizonyít), hogy a Puchner

Reneszánsz Élménybirtok rendkívül versenyképes kínálatot valósít meg és tökéletesít folyamatosan a piacon. Úgy gondolom, hogy ez a kínálati csomag egyre nagyobb figyelemre tehet szert mind a látogatók, mind a turisztikai szakemberek körében, mivel igazi sikertörténetről beszélhetünk (ezt számadatok is igazolják) – legalábbis Magyarországon belföldi turizmusára vonatkozóan.

A primer kutatásaim során tapasztalt pozitív tendenciák alapján azt a megállapítást tudom tenni, hogy a Puchner Élménybirtokhoz hasonló szintén tematikus parkok lehetnek a jövő azon vonzerői, amelyek országunk belföldi, és külföldi (beutaztató) turizmusát „ugrásszerűen” megerősíthetik.

Ebben a fejlődésben kulcstényező a *kreativitás* és az *innovatív* szemlélet – ez a kutatásom eredményei alapján is világossá vált. Ezzel kapcsolatban (ötletesség, kreativitás) kedvező adottságúnak tartom Magyarországot, hiszen a végzett kutatásaim alapján is bizonyítást nyert, hogy a magyar nemzet valóban kreatív nemzet. Úgy gondolom, ha ehhez a kreativitáshoz megfelelő anyagi és erkölcsi támogatás párosul, akkor országunk hasonló - akár világszínvonalú – turisztikai attrakciókkal is büszkélkedhet a jövőben.

6. Irodalomjegyzék

Könyvek, szakkönyvek:

- Medlik, S (2003) : Dictionary of Travel, Tourism and Hospitality; Butterworth-Heinemann, Oxford, UK
- Dictionary of Hotel, Tourism & Catering Management (1994); Peter Collin Publishing
- Puczkó, L - Rácz, T. (2000): Az attrakciótól az élményig. A látogatómenedzsment módszerei; Geomédia, Budapest

Elektronikus források:

- Turizmus Bulletin; Tematikus Park, mint turisztikai attrakció - Magyar Turizmus Zrt., 2001.
http://itthon.hu/site/upload/mtrt/Turizmus_Bulletin/02_01/SZ6.HTM
- <http://www.insidethemagic.net/2011/06/tea-releases-2010-theme-park-attendance-numbers-potter-and-kong-give-universal-huge-growth-but-disney-remains-on-top/>
- <http://www.origo.hu/kultura/20080322-disney-on-ice-100-ev-varazslat-budapesten-1.html>
- <http://www.themeparkinsider.com/>
- http://www.amusementtoday.com/park_preview_printable.pdf
- <http://www.infoparks.com/>
- http://hvg.hu/utazas/20100402_magyar_tematikus_elmenypark
- <http://www.newsandstar.co.uk/news/business/story-group-s-1-000-homes-plan-for-camelot-theme-park-site-1.1011812?referrerPath=>
- http://www.lancashiretelegraph.co.uk/business/news/10026463.Site_talks_begin_as_Charnock_Richard_s_Camelot_theme_park_closes/?ref=rss
- <http://www.baranyaelmenykorut.hu/hu/elmenybirtok-bikal>

Technikai források a kutatáshoz:

- www.kerdoivem.hu
- NEPTUN – Egységes Tanulmányi Rendszer
- www.facebook.com közösségi oldal

7. Mellékletek

